

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

Contactpersoon
W.F. de Boer

Kenmerk
196947030

Leek
15 december 2020

Onderwerp

Plan van aanpak Laaggeletterdheid arbeidsmarktregio Groningen
Activiteiten Taalhuizen en Educatielessen in Westerkwartier 2020

Geachte leden van de raad,

Hierbij doen wij u het Plan van aanpak Laaggeletterdheid van de arbeidsmarktregio Groningen 2020-2024 toekomen. In het plan worden de uitgangspunten en doelstellingen geschetst om de komende jaren de regionale aanpak van laaggeletterd een extra impuls te geven.

Met het regionaal Plan wordt uitvoering gegeven aan de bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en de gemeenten over de aanpak van laaggeletterdheid.

Het is voor het eerst dat arbeidsmarktregio's als uitgangspunt worden genomen om te komen tot een regionale aanpak. Voor onze arbeidsmarktregio is de gemeente Groningen aangewezen voor de coördinatie van het Plan van aanpak.

Laaggeletterdheid is een groot maatschappelijk probleem. Gebrekkige beheersing van de basisvaardigheden maakt het moeilijk volwaardig mee te doen in de samenleving. Een brede coalitie van organisaties zet zich daarom in om laaggeletterdheid tegen te gaan.

Het plan van aanpak laaggeletterdheid is tot stand gekomen in samenspraak met vertegenwoordigers van gemeenten in de arbeidsmarktregio (Assen, het Hogeland, Westerkwartier, Westerwolde en de contactgemeente Groningen) en vertegenwoordigers van de ROC's, Biblionet, Forum Groningen, Stichting Lezen en Schrijven en de GGD.

Verder is in deze brief de informatie van de activiteiten van de Taalhuizen en de Educatielessen van Westerkwartier over het jaar 2020 opgenomen.

1. Plan van aanpak Laaggeletterdheid van de arbeidsmarktregio Groningen 2020-2024

Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat laaggeletterdheid het best aan de basis, en dus op lokaal niveau, kan worden aangepakt. De lokale aanpak kan worden versterkt door samenwerking op regionaal niveau op gemeente-overstijgende onderwerpen.

Het regionaal Plan van aanpak laaggeletterdheid 2020-2024 schetst een breed kader voor de aanpak van laaggeletterdheid, dat lokaal verder kan worden ingevuld en ingekleurd. In het plan van aanpak ligt de nadruk op die zaken die we gemeente-overstijgend willen aanpakken zoals de werkgeversbenadering, de opzet en uitvoering van monitoring, certificering van de taalhuizen en de inzet van publiciteitscampagnes.

Voor de financiering wordt door het Rijk aan de contactgemeente Groningen een bedrag van € 158.000,- euro per jaar voor de gehele arbeidsmarktregio beschikbaar gesteld. In het Plan van aanpak wordt aangegeven hoe deze extra middelen voor de regionale aanpak van laaggeletterdheid de komende jaren zullen worden ingezet. Deze extra middelen zijn aanvullend op de reguliere middelen, ruim twee miljoen euro per jaar voor de gehele arbeidsmarktregio, die worden ontvangen voor uitvoering van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De extra middelen mogen gebruikt worden voor doelen zoals werving van de deelnemers en communicatie, waar de reguliere WEB-middelen niet voor ingezet mogen worden.

Doelen

Doelstelling is om in de periode 2020-2024 een merkbare verbetering te realiseren in het bereik van de verschillende groepen laaggeletterden. Dit in samenwerking met taalambassadeurs, vrijwilligers, taalhuiscoördinatoren en medewerkers van de bibliotheken en onderwijsinstellingen. Hierbij zal worden ingezet op een adequate toeleiding naar een passend formeel of informeel (cursus)aanbod, waarmee laaggeletterden hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden kunnen verbeteren.

Deze doelen sluiten aan op de bestuurlijke afspraak tussen Rijk en gemeenten over de aanpak van laaggeletterdheid, te weten:

- dat meer mensen aan de slag gaan met hun basisvaardigheden, met speciale aandacht voor mensen met Nederlands als moedertaal;
- goede hulp bieden in elke gemeente, passend bij de lokale situatie en gebruik makend van de bestaande lokale en regionale infrastructuur (lokale werkgroepen, provinciale bondgenootschappen);
- resultaten monitoren om te meten welke aanpak / methode het beste werkt.

Activiteiten, middelen en instrumenten

Om te beginnen zullen de activiteiten die in de periode 2016-2019 succesvol zijn gebleken worden voortgezet en versterkt. Dan gaat het onder meer om de ketenaanpak, de ontwikkeling van de taalhuizen en taalpunten, de inzet van taalambassadeur en de trainingen in het herkennen van laaggeletterdheid.

Daar bovenop worden nieuwe activiteiten ontwikkeld met als doel het taalaanbod onder de aandacht te brengen van tot nu toe moeilijk bereikbare doelgroepen. Daarbij zal het

bedrijfsleven (via de werkgeversbenadering) en gezondheidsorganisaties (GGD) nauwer worden betrokken.

Taalhuizen en taalpunten

De taalhuizen en taalpunten worden beschouwd als de lokale spil in de aanpak van laaggeletterdheid. Het zijn laagdrempelige voorzieningen waar mensen op eenvoudige wijze bekend raken met het beschikbare aanbod op het gebied van de basisvaardigheden. Om de kwaliteit te borgen, zullen de taalhuizen in de arbeidsmark regio Groningen gaan deelnemen aan het landelijke aangeboden certificeringstraject.

De samenwerkingspartners zullen plannen uitwerken voor het versterken van de taalhuizen en het verbeteren van de bekendheid van de taalhuiscoördinatoren.

Herkennen van laaggeletterdheid

Het trainen van medewerkers in het herkennen van laaggeletterdheid in relevante organisaties waarmee de doelgroep in aanraking komt, zal verder worden uitgebreid. Kansrijk op dit moment is bijvoorbeeld verdere uitbreiding naar gezondheidsorganisaties als de GGD. Daar zal worden gezorgd voor training van alle jeugdgezondheidsmedewerkers bij het herkennen van laaggeletterden, het gesprek aangaan daarover en het doorverwijzen naar (educatie)aanbod. Dit met als doel aan de slag te gaan met taal, rekenen en/of digitale vaardigheden.

Werkgeversbenadering

Ook bij werkgevers zal de aanpak van laaggeletterdheid nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht. Zo zullen de mogelijkheden worden nagaan om werkzoekenden via de bestaande werkgeversdienstverlening in onze arbeidsmark regio een aanbod te doen om te gaan werken aan de basisvaardigheden. Het is belangrijk hiervoor een netwerk van contacten met werkgevers op te bouwen en te onderhouden. Daarom zal vanaf 2021 een regionaal consulent voor de werkgeversbenadering worden aangesteld.

Inzicht in actueel educatieaanbod

Er is in de regio een divers aanbod aan formele en non-formele educatie, aangeboden via de drie Regionale Opleidingscentra (Alfa-college, Noorderpoort en Drenthe College). Ook bestaat er in de regio een substantieel informeel aanbod. Waar het nog aan ontbreekt is een goed overzicht van het totale actuele aanbod aan educatie.

Daarom zal worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van een online platform om dit aanbod beter zichtbaar te maken en actueel te houden om zo bij te dragen aan een betere toeleiding naar de beschikbare vormen van educatie.

Communicatie

Het is van belang dat het probleem van laaggeletterdheid voor een brede doelgroep lokaal en regionaal onder de aandacht wordt gebracht. Lokaal is het belangrijk dat de taalhuizen en de taalhuiscoördinator meer in beeld komen en zichtbaar en herkenbaar worden. Hiertoe zal regionaal een breed palet aan communicatiemiddelen worden ingezet, zowel gericht op laagtaalvaardige mensen zelf, als ook op de organisaties die met de doelgroep in contact staan.

Daarbij wordt zoveel mogelijk de aansluiting gezocht met landelijke campagnes zoals de Week van lezen en schrijven.

Monitoring

We willen weten wat werkt en dus zullen de resultaten zijn van de inzet van de verschillende vormen van educatie worden gevolgd. Het opzetten en uitvoeren van een monitor is een vereiste die voortvloeit uit de bestuurlijke afspraak tussen gemeenten en Rijk over de aanpak van laaggeletterdheid.

Voor de uitvoering van de monitor zal gebruik worden gemaakt van een recent ontwikkeld instrument dat ook in een aantal andere regio's in Nederland zal worden toegepast.

Ondersteuning stichting Lezen en Schrijven

Stichting Lezen en Schrijven biedt ondersteuning bij de uitvoering van het regionaal Plan van aanpak laaggeletterdheid. Deze ondersteuning is onder meer gericht op het borgen van de inzet van taalambassadeurs, het aanbieden van trainingen in het herkennen van laaggeletterdheid en het helpen ontwikkelen van publiciteitscampagnes.

2. Activiteiten Taalhuizen en Educatielessen Westerkwartier in 2020

Vanaf het jaar 2017 is binnen het educatie-aanbod van Westerkwartier de ontwikkeling van vier Taalhuizen opgenomen. De Taalhuizen zijn gevestigd in de bibliotheken van Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn.

De (digi) Taalhuizen in Westerkwartier zijn een ontmoetingsplek waar laaggeletterden informatie en advies kunnen krijgen over cursussen basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden). Voor de uitvoering en coördinatie van de dagelijkse activiteiten worden door Westerkwartier 4 taal- coördinatoren ingezet van het Alfa College. De coördinatoren / docenten hebben de nodige ervaring in het lesgeven aan laaggeletterden.

De taal- coördinatoren worden ondersteund door taalvrijwilligers. Op 1 oktober waren in totaal 59 taalvrijwilligers actief binnen de Taalhuizen.

Doelstelling in het jaar 2020 was om in de Taalhuizen verschillende bijeenkomsten te organiseren. Dit om de inwoners, maar ook werkgevers te interesseren voor de activiteiten en het educatieaanbod binnen de Taalhuizen.

Tijdens de eerste bijeenkomst op 20 januari 2020 zijn twee cursisten van de educatielessen beloond voor hun initiatief om als taalambassadeur actief te zijn in Westerkwartier.

Taalambassadeurs zijn onmisbaar als je mensen duidelijk wilt maken wat het betekent om moeite te hebben met lezen en schrijven. Het aan den lijve ondervinden hoe ingewikkeld het leven is als je basisvaardigheden als lezen, schrijven, rekenen of digitale vaardigheden onvoldoende beheerst, maakt de Taalambassadeurs tot ervaringsdeskundigen.

De volgende bijeenkomst op 15 april 2020 was speciaal georganiseerd voor werkgevers in het Westerkwartier. Dit om de werkgevers te informeren over de functie van de Taalhuizen en het nationale subsidieprogramma voor werkgevers "Tel mee met Taal 2020".

Naast de deelname van de taalambassadeurs hadden ook twee werkgevers uit Westerkwartier toegezegd een bijdrage te leveren aan het programma van deze bijeenkomst. Dit om hun ervaringen te delen om medewerkers op de werkvloer te helpen bij hun taalontwikkeling. Helaas

was het noodzakelijk de voorbereiding van deze bijeenkomst te staken vanwege de getroffen coronamaatregelen.

Ondanks de geldende beperkingen, heeft Westerkwartier actief deelgenomen aan de nationale week van "Lezen en Schrijven" (7 t/m 13 september). Met de nodige ondersteuning van het team Communicatie is een online wervingscampagne georganiseerd en zijn door de buurtwerkers van De Schans de flyers verspreid met het programma voor de week van Lezen en Schrijven. De campagne stond vooral in het teken van het werven van nieuwe deelnemers en taalvrijwilligers. Daarnaast was er ook extra aandacht voor het herkennen van laaggeletterdheid door medewerkers van de gemeente, zodat zij ook inwoners van de gemeente kunnen doorverwijzen naar de Taalhuizen.

Ook is de promotiefilm voor de Taalhuizen gelanceerd. Dit met medewerking van de taalambassadeurs (<https://biblionet groningen.nl/taalhuis-westerkwartier>). De activiteiten in deze week hebben als resultaat gehad dat 17 inwoners zich hebben aangemeld als vrijwilliger voor de taalhuizen. Hiervan volgen 15 personen inmiddels de training voor taalvrijwilligers.

Per 1 oktober 2020 waren in totaal 81 cursisten actief binnen de Taalhuizen. Opvallend is de daling van het aantal aanmeldingen vanwege de eerste Coronagolf in het tweede kwartaal van dit jaar. In het eerste kwartaal waren er nog 21 aanmeldingen van nieuwe cursisten, in het tweede kwartaal daalde dit naar 1 aanmelding. Om deze daling weer om te buigen naar een stijgende lijn, is door middel van extra publicaties van de Taalhuizen ingezet op de werving van nieuwe deelnemers. Ook worden de buurtwerkers van De Schans meer betrokken bij deze wervingsacties. Ondanks de zomervakantie en Corona is er in het derde kwartaal weer sprake van een toename met de aanmelding van 11 nieuwe cursisten.

De educatielessen, in het kader van de Wet educatie en beroepsonderwijs en bestaande uit de cursussen taal, rekenen en digitale vaardigheden, wordt door het Alfa College verzorgd in de plaatsen Tolbert (Novatec), Grootegast (bibliotheek) en in Zuidhorn (Cultureel Centrum). Momenteel nemen in totaal 86 cursisten deel aan deze educatielessen.

Ondanks de Coronamaatregelen, zijn de activiteiten van de Taalhuizen en de educatielessen zoveel mogelijk voortgezet. Tijdens de gedwongen sluitingen van de locaties werden deelnemers en ook de vrijwilligers door de coördinatoren begeleid door middel van digitale bijeenkomsten, wekelijkse nieuwsbrieven, whatsapp en per telefoon.

In samenwerking met de ketenpartners, Biblionet, Humanitas, De Schans, Stichting Lezen en Schrijven en het Alfa college, zal in het jaar 2021 het Educatiebeleid van Westerkwartier verder worden afgestemd op de uitgangspunten en doelstellingen van het regionale Plan van aanpak. Hierbij zal in Westerkwartier vooral worden ingezet op het voortzetten van de wervingscampagnes, het benaderen van de werkgevers en het herkennen van laaggeletterdheid door medewerkers van de gemeente.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

E. Paré, loco-secretaris